

**Veiligheidsplan voor de fysieke veiligheid
op de warenmarkten in Huizen
2018**

1. Inleiding

De warenmarkt is een drukbezochte plek in een gemeente en vervult, naast de verkoop van producten, ook een sociale rol in een dorp of stad. Een warenmarkt is dan ook vaak een belangrijke voorziening. Maar wel een voorziening waar ook de nodige aandacht aan veiligheidsaspecten besteed moet worden. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van apparaten op gas of elektriciteit.

In dit veiligheidsplan wordt beschreven welke maatregelen en acties (moeten) worden ondernomen door de marktkoopliden, gemeente en in sommige gevallen ook door winkeliers of andere omwonenden om de fysieke veiligheid op en rond de markt te waarborgen.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van de regelgeving die van toepassing is op de warenmarkt. In hoofdstuk 3 worden de risico's benoemd die spelen op de markt, wat voor risico's hebben we het eigenlijk over? Hoofdstuk 4 is de kern van dit veiligheidsplan en beschrijft de maatregelen die genomen moeten worden door de ondernemers en de gemeente om de markt zo veilig mogelijk te laten verlopen. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de controle van de naleving van de maatregelen en de handhaving daarvan.

Een belangrijke bijlage is het extreem-weerprotocol, hierin is uitgewerkt hoe wordt gehandeld bij harde wind en op welk moment er te veel wind staat om de markt door te laten gaan.

2. Regelgeving

Net als iedere andere branche of winkel heeft de warenmarkt te maken met regels. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke regelgeving van toepassing is op de markt, zowel op landelijk als lokaal niveau.

Landelijke regelgeving

Er zijn landelijke regels die direct of indirecte werking hebben op de warenmarkt. In veel gevallen zal die regelgeving rechtstreeks te maken hebben met de risico's op de markt en het beperken daarvan.

Milieuregels

In de Wet Milieubeheer en het daarbij behorende Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit) zijn voorschriften opgenomen ter bescherming van het milieu. Deze regels zijn van toepassing op alle objecten die vallen onder de definitie "inrichting" zoals opgenomen in de Wet Milieubeheer en die genoemd worden in het Besluit Omgevingsrecht (BOR).

Met betrekking tot de markt gaat het in hoofdzaak om alle kramen en voertuigen die met regelmaat op een vaste standplaats aan of op de openbare weg staan én waar etenswaren bereid worden. Dit betekent dat de landelijke regels op basis van de Milieuwetgeving van toepassing zijn. Voor deze zgn. inrichtingen geldt dat er een melding op grond van het Activiteitenbesluit gedaan moet worden bij de gemeente.

Arbo-wetgeving

In de Arbo-wet worden algemene regels gesteld voor de arbeidsomstandigheden van werknemers. Per branche kunnen deze regels nader uitgewerkt worden in een Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E), zoals voor de ambulante handel ook is gedaan door de brancheorganisaties. De RI&E Ambulante handel bevat regels en richtlijnen voor diverse aspecten die van toepassing zijn voor de bedrijfstak. De RI&E is niet van toepassing van de zgn. ZZP'ers, een grote groep binnen de ambulante handel. De algemene regels uit de Arbo-wetgeving zijn echter weer wel van toepassing voor die groep. Dit betreft onder andere de verplichting tot het aanwezig zijn van bedrijfshulpverlening en het verlenen van eerste hulp bij ongevallen. In principe dient iedere marktkoopman eerste hulp te (kunnen) verlenen bij ongevallen, zowel aan eventuele werknemers als aan klanten (andere personen) binnen of in de nabijheid van de verkoopinrichting.

Voedsel- en warenregelgeving

Op de markt wordt veel voedsel en voedingswaren bereid en/of verkocht. Voor die categorie is de regelgeving op het gebied van voedselveiligheid etc. uiteraard van toepassing inclusief de daaruit voortvloeiende hygiëneregelgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de koopliden zelf dat zij aan deze regelgeving voldoen, dit valt buiten de scope van dit plan.

Bouwregelgeving

Het belangrijkste besluit in dit verband betreft het Bouwbesluit 2012, dat 1 april 2012 in werking is getreden. Dit besluit vervangt (onder meer) het Bouwbesluit 2003 en het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken ('Gebruiksbesluit'). De op de markt aanwezige kramen en verkoopwagens worden, in het kader van het Bouwbesluit, gezien als 'andere bouwwerken', net als bijvoorbeeld een kermisattractie of circustent.

Relevante bepalingen voor de veiligheid op de markt in het Bouwbesluit 2012 hebben betrekking op onder meer het vrijhouden van bluswaterwinplaatsen en vluchtroutes, de veiligheid van installaties en voorzieningen voor rookafvoer (van bijvoorbeeld bakramen), vereisten ten aanzien van elektrische

installaties (o.m. de verdeelkasten op het marktterrein) en de brandwerendheid van kraammaterialen. De relevante bepalingen richten zich hoofdzakelijk op de brandveiligheid en het brandveilig gebruik van de bouwwerken.

Lokale regelgeving

Op lokaal gebied vormen de marktverordening en het daarop gebaseerde marktreglement het regelgevend kader voor de markt. In de verordening en het reglement is vastgelegd wat wel en niet is toegestaan op de markt, hoe vergunningen toegekend worden en op basis van welke criteria dat gebeurt. Dit veiligheidsplan maakt onderdeel uit van het marktreglement.

Naast de marktverordening en het marktreglement is ook het sanctiebeleid voor de markt van toepassing. In het sanctiebeleid is vastgelegd hoe de gemeente handhavend optreedt als geconstateerd wordt dat een koopman zich niet aan de regels houdt.

3. Veiligheidsrisico's op de markt

Voordat we in kaart gaan brengen welke maatregelen getroffen moeten worden om de fysieke veiligheid op de markt te waarborgen, is het goed om te weten welke risico's er zijn. Het in kaart brengen van die risico's maakt ook duidelijk waarom de maatregelen nodig zijn en waar ze voor dienen. De risico's worden hieronder globaal beschreven, het gaat er om dat er een beeld ontstaat van de risico's.

Brand- en explosiegevaar

Een van de meest in het oog springende risico's voor de fysieke veiligheid op de markt is het gevaar van brand of een explosie. Op de markt wordt vaak gewerkt met toestellen of installaties die werken op gas of elektra. Voor de hand liggend zijn de plekken waar bak- en braad of frituurapparatuur gebruikt wordt, zoals de viskraam waar vis gefrituurd wordt, de loempiakraam of de poelier waar kippen gebraden worden aan het spit. Ook de verwarmingsinstallaties die in de winter gebruikt worden om te voorkomen dat producten (of de kooplieden zelf) bevriezen of de verlichting in en rond de kramen, zijn installaties die een bepaalde mate van brandgevaar met zich meebrengen.

Andere risicofactoren die wellicht minder voor de hand liggen zijn de complete elektra-infrastructuur op en rond de markt, zoals de verdeelkasten voor de stroom en de kabels en leidingen naar en in de kramen en wagens, en het verpakkingsmateriaal wat opgeslagen wordt bij de standplaats. Dat laatste is vaak papier of karton en kan een voedingsbron voor een ontstaande brand zijn. Ook de omliggende bebouwing van het marktterrein moet meegenomen worden als risicofactor, een brand in een omliggend pand kan een gevaar vormen voor de markt en andersom. Ook bestaat het gevaar van brandoverslag tussen de markt en de bebouwing.

Slecht weer

Wind, sneeuw en ijzel of extreem zware regenval kunnen ook een gevaar voor de fysieke veiligheid op de markt vormen. Vooral wind is in Nederland een realistisch risico. Harde wind kan een marktkraam omver blazen en vormt daarmee een veiligheidsrisico. Ook kan door de wind opgeslagen verpakkingsmaterialen of ander materiaal in het rond gaan vliegen, waardoor mensen gewond kunnen raken.

Paniek

Hoewel misschien niet voor de hand liggend is paniek een belangrijk aandachtspunt in de veiligheidsrisico's op de markt. Paniek ontstaat niet vanzelf maar kan ontstaan door brand, een omwaaiende kraam of andere omstandigheden. Als er paniek ontstaat in een menigte is het van groot belang dat de mensen kunnen vluchten. Lukt dat niet, dan raken mensen in het gedrang. Het is dus van het grootste belang dat er voldoende en goed begaanbare vluchtroutes voor zowel publiek als vergunninghouders zijn.

Fysieke kenmerken van het marktterrein en de verkoopinrichtingen

Hierboven is net het belang van goed begaanbare vluchtroutes aangehaald. Bij de inrichting van het marktterrein zal daar dus rekening mee moeten worden gehouden. Maar ook bepaalde fysieke kenmerken van het terrein waar de markt plaats vindt en van de verkoopinrichtingen zelf kunnen een veiligheidsrisico vormen. Denk bijvoorbeeld aan luifels van kramen die te laag hangen of uitstallingen die de doorgang belemmeren, slechte of kapotte bestrating of niet verwijderbaar straatmeubilair. Bezoekers kunnen struikelen over een losliggende tegel, een bankje, uitstalling van een kraam of iets dergelijks en daardoor letsel oplopen. Ook de directe omgeving van het marktterrein kan een risico vormen, bijvoorbeeld door uitstallingen van winkels die grenzen aan het marktterrein.

4. Maatregelen

Nu de risico's die spelen op de markt in kaart zijn gebracht kan gekeken worden naar de maatregelen die nodig zijn om die risico's zoveel mogelijk in te perken. Het volledig uitsluiten van alle risico's is niet mogelijk. Wel kunnen marktkoopliden en gemeente maatregelen nemen om de kans dat een van de benoemde risico's zich voordoet zoveel mogelijk te beperken.

Veel van de hieronder beschreven maatregelen volgen uit landelijke regelgeving, zoals beschreven in hoofdstuk 2. In sommige gevallen wordt dan ook verwezen naar het betreffende regelingselement waar de maatregel op gebaseerd is.

De beschreven maatregelen zijn verdeeld in vier hoofdcategorieën, te weten:

1. Veilige opstelling van goederen, verpakkingsmateriaal, vervoermiddelen en aanhangers
2. Veiligheid van toestellen en installaties
3. Veilig gebruik van toestellen en installaties
4. Overige maatregelen

In de volgende paragraaf zullen de maatregelen die de ondernemers moeten treffen beschreven worden. De paragraaf daarna beschrijft de maatregelen van de gemeente.

Maatregelen van de ondernemers

Veilige opstelling van goederen, verpakkingsmaterialen, vervoermiddelen en aanhangers	
	Bron
De ondernemer moet zijn kraam of verkoopwagen, zijn goederen en verpakkingsmaterialen, zijn vervoermiddelen en eventuele aanhangers zodanig opstellen dat deze in geval van een calamiteit geen belemmering vormen en een snelle ontruiming van het terrein mogelijk is. Tegelijk mogen de op te stellen objecten geen belemmering vormen voor de inzet van de hulpdiensten	
Dit betekent dat:	
1. Brandkranen en –putten altijd vrij gehouden worden van obstakels	
2. Geen obstakels in (loop)paden worden geplaatst	
3. De in het indelingsplan van de markt vastgestelde breedte en hoogte van de (loop)paden in alle opzichten in acht worden genomen.	
4. Verpakkingsmaterialen ordentelijk worden opgeslagen achter de kraam, verkoopwagen of bakwagen en tijdig dan wel na afloop van de markt worden afgevoerd.	
5. Vervoermiddelen en aanhangers op de vergunde plaats in het inrichtingsplan van het marktterrein worden geparkeerd of gestald. Voor voertuigen of aanhangers die geen vergunde plaats op het marktterrein hebben is er te handelen conform Marktreglement 2018 art.16. Het is verboden vervoermiddelen met LPG-installatie buiten het opbouwen en afbouwen van de markt, op het marktterrein te parkeren of te stallen.	

Veiligheid van toestellen en installaties	
	Bron
Elektrische installaties, verlichtings- en verwarmingstoestellen en bak-, kook- en frituurinstallaties dienen zodanige eigenschappen te hebben dat het gebruik ervan geen brand- en/of explosiegevaar oplevert.	
Dit betekent dat:	
1. De elektrische installaties in de verkoopinrichting voldoen aan de NEN 1010-norm en aan de eisen van de energieleverancier.	
2. Toestellen en installaties zijn uitgevoerd conform de Europese veiligheidsregels (waaronder de zogenaamde 'machine-richtlijn') en voorzien zijn van het CE-keurmerk.	
3. Gasgestookte toestellen en installaties die na oplevering door de fabrikant (conform de Europese veiligheidsregels / CE) nog aan een installatieproces worden onderworpen vóór de eerste ingebruikneming gekeurd moeten worden door een erkende installateur van deze keuring dient een rapport aanwezig te zijn binnen de verkoopinrichting.	
4. Bij gebruik van gas als brandstof en een slang als verbinding uitsluitend een goedgekeurde slang van maximaal 10 meter lang wordt gebruikt; als richtlijn wordt een vervangingsduur van 2 jaar gehanteerd, tenzij het bevoegd gezag op basis van een visuele inspectie anders aangeeft (conform NEN 8020-41).	
5. Bij gebruik van gas als brandstof de gasfles voorzien is van een door de aangewezen keuringsinstantie erkend keurmerk en ten hoogste 10 jaar oud is.	
6. Een adequate rookgasafvoervoorziening gerealiseerd is bij toestellen en installaties die dat behoeven; de bij bakken, braden en frituren vrijkomende dampen dienen via een onbrandbaar, hittebestendig en gasdicht rookafvoerkanaal waarin een verwisselbaar of reinigbaar vetvangfilter is geplaatst, te worden weggeleid. Uitzondering geldt als het één elektrische frituurpan van maximaal 4 liter betreft dan wel één kookketel met een inhoud van niet meer dan 25 liter.	
7. Afsluiters in vaste gasleidingen goed bereikbaar moeten zijn en aangebracht aan het einde van elke aftakking van een vaste leiding naar een gebruikstoestel en in de leidingen op plaatsen waar een leiding geheel of gedeeltelijk kan worden gespoeld met een inert gas.	
8. Bij gebruik van gas als brandstof uitsluitend aardgas, propaangas, butaangas of gasolie mag worden gebruikt en dus geen LPG. De brandstof LPG mag niet gebruikt worden voor het voedsel of andere dan verkeersdoeleinden.	

Veilig gebruik van toestellen en installaties	
	Bron
Elektrische installaties, verlichtings- en verwarmingstoestellen en bak-, kook- en frituurinstallaties dienen zodanig gebruikt te worden dat daardoor geen brand- en/of explosiegevaar ontstaat.	
Dit betekent dat:	
1. Gezien de inrichting van de zaterdagmarkt en de dinsdagmarkt is het ophangen dan wel onder slipmatten wegbergen van elektriciteitskabels verboden.	
2. Toestellen en installaties zodanig geplaatst worden dat ze niet in aanraking komen met gemakkelijk brandbare stoffen en goederen.	
3. Gasgestookte verwarmingstoestellen met een open verbranding zodanig afgesteld zijn dat er een optimale verbranding plaatsvindt. Het is verboden een verwarmingstoestel dat bedoeld is te functioneren met een rookgasafvoer te gebruiken zonder een doeltreffende voorziening voor de afvoer van rook.	
4. Bij gebruik van gas als brandstof ten hoogste 115 liter waterinhoud gas bij de verkoopinrichting aanwezig is.	
5. Drukhouders zodanig zijn opgesteld dat het publiek er niet bij kan, er sprake is van een goede ventilatie en de drukhouders beschermd zijn tegen omvallen (kantelen) en aanrijden.	
6. Toestellen voor koken, bakken, braden en frituren op een plaat van onbrandbaar materiaal dat slecht warmte geleidt zijn geplaatst (NEN 6065 klasse 2) en wanden binnen een afstand van 0,30 meter van de toestellen op dezelfde manier zijn Bekleed.	
7. Toestellen en installaties schoon en vetvrij worden gehouden (dit is tevens conform HACCP).	
8. Installaties voor koken, bakken, braden en frituren ten minste jaarlijks aan onderhoud worden onderworpen en tweejaarlijks gekeurd worden door een Sterkin erkende installateur; van deze keuring dient een rapport aanwezig te zijn binnen de verkoopinrichting.	
9. Bij gebruik van een installatie voor koken, bakken, braden en frituren in de verkoopinrichting een blusapparaat aanwezig is dat is goedgekeurd door een erkend keuringsbedrijf en voorzien van een geldige keuringssticker.	
10. Bij gebruik van een installatie voor koken, bakken, braden en frituren voor iedere pan of frituurbak een goed passen metalen deksel in de verkoopinrichting aanwezig is.	
11. In het geval er sprake is van personeel: dat dit voldoende is opgeleid om te kunnen werken met de aanwezige installatie.	
12. Uitgangen van verkoopwagens waar toestellen voor koken, bakken, braden en frituren gebruikt worden niet op de gevel gericht mogen zijn.	

Overige maatregelen in verband met de veiligheid	
	Bron
In aanvulling op de hiervoor genoemde maatregelen dient de ondernemer:	
1. Op de hoogte te zijn van de weerkundige criteria van de gemeente voor niet opbouwen/vervroegd afbouwen en van de te volgen procedure daarbij (het extreem-weerprotocol).	
2. Aanwijzingen met betrekking tot niet opbouwen / vervroegd afbouwen onverwijld op te volgen.	
3. Te voorkomen dat er uitsteeksels zijn bij de verkoopinrichting waardoor het publiek ietsel zou kunnen oplopen; luifels dienen minimaal 2,12 meter boven de grond te hangen.	
4. Geen met brandbaar gas gevulde ballonnen bij de verkoopinrichting te houden.	
5. Geen gebruik te maken van open vuur, waaronder ook wordt verstaan kaarsen en andere sfeerverlichting met een vlam.	
6. A. In geval van eigen kraammateriaal uitsluitend materiaal te gebruiken dat in voldoende mate brandvertragend is (NEN 6065 klasse 4 en NEN 6065/A1). B. Als deze extra zeilen (achterzeilen), partytenten, parasols etc. en alle overige manieren van overkapping van (een deel van) de standplaats wil aanbrengen er voor te zorgen dat deze in voldoende mate brandwerend zijn en voldoen aan de NEN 6065 klasse 4 en NEN 6065/A1. C. In geval van extreme weersomstandigheden toestemming te vragen aan de dienstdoende marktmeester voor het ophangen van wind en/of kou werende zeilen. De te gebruiken zeilen moeten voldoende brandvertragend zijn (NEN 6065 klasse 4 en NEN 6065/A1). Op verzoek van de toezichthouder dient een rapport overgelegd te worden waaruit blijkt dat het materiaal aan de eisen voldoet, dit kan eventueel ook een buitenlands rapport zijn. Een en ander moet overeen komen met de geëiste brandklasse volgens de Nederlandse norm (zie tabel in bijlage).	
7. In staat zijn tot het verlenen van bijstand bij ongevallen.	
8. In het geval er sprake is van personeel: een veiligheidsplan met instructies wat te doen bij brand en belangrijke telefoonnummers beschikbaar te hebben.	
9. Geen verkoopartikelen aan de luifel te hangen.	
10. Geen producten of uitstallingen voor de kraam of verkoopwagen te plaatsen.	

Maatregelen van de gemeente

Naast de ondernemers moet ook de gemeente maatregelen treffen om de veiligheid op de markt te waarborgen. In deze paragraaf worden de belangrijkste maatregelen beschreven.

Opstellen indelingsplan van het marktterrein

In artikel 4 van het marktreglement 2013 wordt verwezen naar tekeningen van de markt. Die tekeningen bevatten het indelingsplan van de betreffende markt. Met het opstellen van de indelingsplannen zijn de ruimtelijke voorwaarden voor de fysieke veiligheid op het marktterrein gecreëerd. Daarbij is onder andere rekening gehouden met:

- het risico van brandoverslag, zowel tussen kramen onderling (met name vanuit kramen met bak- en braadinstallaties) als tussen kramen en omliggende bebouwing; dit stelt eisen aan de afstanden tussen kramen, de breedte van de paden, de afstand ten opzichte van omliggende bebouwing en de positionering van de bakwagens. Als uitgangspunt is gehanteerd:
 - o een afstand van ten minste 2 meter tussen bakwagens en andere kramen / wagens;
 - o een afstand van ten minste 5 meter tussen bakwagens en omliggende gebouwen in geval van frituren in oliën en vetten voor gevels met ramen;
 - o een afstand van ten minste 2 meter tussen bakwagens en omliggende gebouwen bij andere bakactiviteiten voor gevels met ramen;
 - o positionering van bakwagens zoveel mogelijk aan de buitenzijde van het marktterrein of aan het einde van paden.

Met betrekking tot de gehanteerde uitgangspunten wordt opgemerkt dat deze niet op alle locaties waar bak- en braadapparatuur gebruikt wordt, ook daadwerkelijk gehaald worden. Op die locaties is geprobeerd met extra voorschriften of beperkingen de situatie zo veilig mogelijk te maken.

- de bereikbaarheid en berijdbaarheid van het marktterrein voor de hulpdiensten (zie hulpverleningsroutes op de betreffende tekeningen);
- vluchtroutes voor publiek en ondernemers in geval van een calamiteit; dit houdt in dat:
 - o de paden voor het publiek tenminste 2 meter breed moeten zijn;
 - o de paden tussen de kramen voor de ondernemers tenminste 1 meter breed moeten zijn, de locaties waar dit van toepassing is zijn aangegeven op de inrichtingstekening.
 - o er voldoende, duidelijk zichtbare uitgangen zijn;
- het parkeren van voertuigen en aanhangers; deze moeten zodanig opgesteld en geparkeerd worden dat de bereikbaarheid van het marktterrein voor de hulpdiensten niet in gevaar komt. Op de tekening is aangegeven of het mogelijk is een voertuig of aanhanger op de standplaats te parkeren; is dat niet mogelijk dan moet op de aangewezen (of nog aan te wijzen) locatie geparkeerd worden;
- aanwezigheid en bereikbaarheid van bluswatervoorzieningen / brandkranen; de kramen, wagens en eventueel uitgestalde waren moeten zodanig worden opgesteld dat de kranen altijd goed bereikbaar zijn;
- de opstelplaatsen van de brandweerwagen; deze zijn niet specifiek op tekening aangegeven maar de gehele calamiteitenroute kan als opstelplaats gebruikt worden en moet daarom altijd vrijgehouden worden.

Veilige bestrating

De gemeente is beheerder van de openbare ruimte; vanuit die taak heeft de gemeente de verantwoordelijkheid de kwaliteit van de bestrating op peil te houden. Verzakkingen of onbedoelde verhogingen in de bestrating moeten zo spoedig mogelijk verholpen worden. Dit geldt ook voor het marktterrein. Dit is door de gemeente gewaarborgd door een jaarlijkse visuele inspectie.

Veilige infrastructuur van de elektriciteit

De gemeente heeft is verantwoordelijk voor de (kwaliteit en veiligheid van de) vaste infrastructuur van de elektriciteit op het marktterrein. De gemeente heeft op beide marktterreinen ondergrondse stroomvoorzieningen aangebracht. De stroomvoorziening wordt enkel bediend door daarvoor aangewezen personen. Als norm voor de kwaliteit van de vaste infrastructuur van elektriciteit geldt NEN 1010.

Het risico van slechtweersomstandigheden

Slecht weer kan van invloed zijn op de veiligheid op de markt. Om het risico van letsel bij publiek en ondernemers door slecht weer te beperken heeft de gemeente een extreem-weerprotocol opgesteld. In dit protocol is beschreven bij welke criteria de markt niet opgebouwd wordt of vervroegd afgebouwd moet worden. Verder is ook aangegeven wanneer de ondernemers extra maatregelen moeten nemen om de verkoopinrichting te zekeren door het gebruik van stormbanden en –ankers. Voor iedere markt geldt een eigen extreem-weerprotocol.

Communicatiemogelijkheden

De marktmeesters zijn niet de gehele dag aanwezig op het marktterrein, wel zijn zij de gehele dag bereikbaar op het telefoonnummer 06-15691394. Door alle vaste standplaatshouders in een app-groep op te nemen kan in geval van een noodsituatie de marktmeester in één keer de meeste vaste standplaatshouders bereiken die elkaar dan ook kunnen waarschuwen. Op het moment dat de marktmeester niet (meer) aanwezig op het marktterrein en er is sprake van een noodsituatie waarbij alarmering of ontruiming van de markt nodig is, wordt dit gedaan door de politie en/of brandweer.

Beide markten in Huizen kennen voldoende vluchtwegen voor het publiek, waardoor een eventuele ontruiming snel kan verlopen.

Medische bijstand bij ongevallen

Op de beide marktterreinen in Huizen zijn geen specifieke medische hulpverleningsmiddelen aanwezig in verband met de markt. In de nabijheid van beide markten zijn AED's en EHBO-koffers aanwezig. De exacte locaties van die hulpmiddelen zijn aangegeven op www.aed4.eu. Voor beide locaties geldt dat hiervan gebruik gemaakt kan worden in geval van nood. Daarnaast zijn er diverse ondernemers op de markt aanwezig die, vanuit de verplichtingen op grond van de Arbo-wetgeving, een EHBO-koffer in de verkoopinrichting aanwezig hebben en in staat zijn om eerste hulp te verlenen.

5. Controle en handhaving

In de voorgaande hoofdstukken van dit veiligheidsplan is beschreven welke maatregelen getroffen moeten worden om de fysieke veiligheid op de markt te waarborgen. Alle betrokkenen bij de markt hebben belang bij een veilige markt. Toch is het nodig dat er regelmatig gecontroleerd wordt of iedereen zich houdt aan de regels en de beschreven maatregelen. Dit wordt vormgegeven door middel van toezicht.

Voor het toezicht op de markt heeft de gemeente Huizen de marktmeesters aangewezen als toezichthouder. De marktmeesters kennen het marktterrein en de ondernemers en vormen vaak al het eerste aanspreekpunt voor de ondernemers. Op het moment dat de marktmeester een overtreding constateert kan hij de ondernemer daar op wijzen en deze verzoeken de overtreding ongedaan te maken. Geeft de ondernemer daar geen gehoor aan dan kan de marktmeester een boeterapport opmaken. Eventuele sanctionering volgt op basis van het sanctiebeleid.

Op het moment dat de marktmeester constateert dat er een overtreding buiten het marktterrein plaats vindt die invloed heeft op het verloop van of de veiligheid op de markt, wordt een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) of de politie ingeschakeld. De boa's zijn bevoegd om op te treden tegen bijna alle overtredingen in de openbare ruimte die te relateren zijn aan gemeentelijke regelgeving.

Brandveiligheid

Mocht de marktmeester een mogelijke overtreding constateren op bijvoorbeeld brandveiligheidsgebied dan kan de marktmeester de brandweer verzoeken een specifieke controle uit te voeren. Op basis van die controle kan de betreffende ondernemer verzocht worden maatregelen te treffen.

Naast de specifieke controles op verzoek voert de brandweer periodieke controles uit op de markt. De meeste aandacht zal daarbij uitgaan naar de kramen waar installaties voor koken, bakken, braden en frituren in gebruik zijn. Ook andere kramen zullen echter gecontroleerd worden op brandveiligheid en het gebruik van brandveilige materialen.

Sancties

Als de marktmeester een overtreding constateert kan deze besluiten een boeterapport op te maken. Op grond van dat rapport kan een bestuursrechtelijke sanctie worden opgelegd. In het Sanctiebeleid markten gemeente Huizen 2013 is vastgelegd welke sanctie zal worden opgelegd voor bepaalde overtredingen. Indien een overtreding niet in het sanctiebeleid is beschreven zal zoveel mogelijk aansluiting gezocht worden bij het sanctiebeleid.

Bijlage 1 Overzicht in het buitenland gebruikte brandklassen

Bijdrage tot brandvoortplanting	Geen	Bijna geen	Minder	Nog minder	Minder hoog	Hoge
Europese landen	A1	A2	B	C	D	E
Oostenrijk (AUT)	A	A	B1	B1	B2	B3
België (BEL)	A0	A1	A2	A3 – A4	A3 – A4	A4
Finland (FIN)	1/I	1/I	1/I	1/II	1/-	U
Frankrijk (FRA)	M0	M1	M1	M2	M3	M4
Duitsland (GER)	A1	A2	B1	B2	B2	B3
Ierland (IRE)	0	0	0 / 1	1	3	4
Italië (ITA)	NC	0	1	2	3	4
Nederland (NED)	NC	1	2	3	4	5
Noorwegen (NO)	In1	In1	In1	In2	In2	U
Portugal (PORT)	MO	MO	M2	M3	M4	M4
Slowakije (SK)	A	B	B	B	C2	C3
Spanje (SPA)	MO	MO	M1	M2	M3	M4
Zweden (SWE)	I	I	I	II	III	U
United Kingdom (UK)	0	0	0 – 1	1	3	4
Verenigde Staten (USA)	NC	-	A	B	C	-

NC = er is geen brandvoortplantingsklasse voor.

Extreem-weerprotocol voor de markten in Huizen 2018

Inleiding

De warenmarkt vindt plaats in de open lucht en is daarom gevoelig voor de weersomstandigheden. Het weer kan een positieve uitwerking hebben op de markt (mensen gaan bij mooi weer naar buiten en komen dan ook naar de markt) maar ook een negatieve invloed. Dit laatste is het geval als er sprake is van slecht weer, soms zo slecht of extreem dat de markt alleen door kan gaan als er aanvullende maatregelen getroffen worden of zelfs moet worden afgelast. Dit protocol is opgesteld om voor alle betrokkenen duidelijk te maken hoe gehandeld moet worden als sprake is van zulk extreem weer.

In het Marktreglement 2018 voor de gemeente Huizen is het volgende artikel opgenomen:

“Artikel 3 Afgelasting markt

Het college kan in geval van weerinvloeden, calamiteiten, dreiging van gevaar of andere bijzondere of dringende omstandigheden:

- a. de markt afgelasten dan wel onmiddellijk beëindigen;
- b. de vergunninghouder verplichten de nodige voorzorgsmaatregelen te treffen;
- c. beslissen de markt anders op te stellen c.q. in te richten.

Van de in dit lid bedoelde situaties is in ieder geval sprake indien slechte weersomstandigheden, zoals storm, van toepassing zijn dan wel zijn voorspeld.

Het duidelijkste voorbeeld van extreem weer dat invloed heeft op de markt is harde wind of storm. Als het flink stormt, kunnen de marktkramen omwaaien met alle mogelijke gevolgen van dien. Ook gladheid of ijzel en zware sneeuwval kunnen een verstorende werking op de markt hebben.

Het weer is een van de meest besproken onderwerpen in Nederland, iedereen heeft er wel een mening over. Die verschillende meningen leiden er ook toe dat verschillen ontstaan in de interpretatie van de weersomstandigheden. Wat voor de een te gevaarlijk wordt, is voor een ander soms nog aanvaardbaar. Daarom is in deze notitie opgenomen welke stappen gevolgd moeten worden om een verantwoorde – en inzichtelijke – beslissing te nemen bij extreem weer.

De marktmeester bepaalt welke maatregelen er nodig zijn om de markt op een veilige manier door te kunnen laten gaan of dat de markt wordt afgelast of niet. De stappen die hij heeft genomen om tot die beslissing te komen moeten worden vastgelegd in een logboek, zodat ook op een later tijdstip altijd nagegaan kan worden op basis waarvan de beslissingen genomen zijn.

Partijen

Bij de warenmarkt en de eventuele uitvoering van dit protocol zijn diverse partijen betrokken. Dit zijn in eerste plaats uiteraard de vergunninghouders en de marktmeesters. Daarnaast is de kramenzetter (het bedrijf wat de marktkramen aan de vergunninghouders verhuurt) een belangrijke partij. Verder kunnen de diagnoseambtenaar van de gladheidbestrijding en de politie betrokken worden bij dit protocol.

Uitgangspunten protocol

Voordat de mogelijke maatregelen aan bod komen zullen eerst de algemene uitgangspunten voor dit protocol beschreven worden.

Storm

De invloed van wind op de markt wordt bepaald door drie factoren: windkracht, windrichting en de locatie van de markt.

Voor de windkracht wordt de schaal van Beaufort gevolgd en de benaming die het KNMI daar aan geeft (zie bijlage). Normaliter hoeven er bij een windkracht van 4 Bft of minder geen maatregelen getroffen te worden op de markt. Als grenswaarde wordt dan ook een vrij krachtige wind, 5 Bft of meer, gehanteerd. Op dat moment treedt dit protocol in werking.

De mate waarin de wind een rol speelt op de markt heeft ook te maken met de windrichting en de locatie van de markt. Het kan voor komen dat de wind vanuit een bepaalde richting geblokkeerd wordt door omliggende bebouwing of dat enkel een deel van de markt daar invloed van ondervindt. Daar waar mogelijk wordt in dit protocol aangegeven welke accenten of aandachtspunten er zijn bij een bepaalde windrichting.

Gladheid of ijzel

Niet alleen storm kan een invloed hebben op de warenmarkt, ook gladheid kan zorgen voor onveilige situaties op de markt. Hoewel het voor de ondernemers op de markt lastig is om maatregelen te nemen tegen gladheid, kan dit er wel toe leiden dat de markt uiteindelijk wordt afgelast. Voor de marktmeesters is dit wel een punt van aandacht. Om die reden is ook gladheid en ijzel in dit protocol opgenomen.

Of het protocol in werking treedt in verband met gladheid is afhankelijk van de situatie ter plaatse. De marktmeester, de kramenzetter, de politie en diagnoseambtenaar van de gladheidbestrijdingsdienst kunnen ieder besluiten dat het protocol, al dan niet preventief, in werking treedt.

Hevige sneeuwval

Hoewel we in Nederland niet iedere winter sneeuw hebben, is het de laatste jaren vaker voorgekomen dat er in een dag een grote hoeveelheid sneeuw valt. Als dit vlak voor of tijdens de markt gebeurt kan dit van invloed zijn op een ordelijk verloop van de markt. Ook hier geldt weer dat de ondernemers zelf niet veel (preventieve) maatregelen kunnen nemen maar de marktmeesters wel. Toch wordt ook dit scenario hier beschreven, zodat ook de ondernemers op de markt weten welke maatregelen ondernomen kunnen worden door de gemeente.

Verantwoordelijkheden en randvoorwaarden

Er zijn meerdere partijen op de warenmarkt die ieder een eigen verantwoordelijkheid hebben:

- de marktmeesters (gemeente) zijn er voor verantwoordelijk dat de markt op een veilige manier kan plaatsvinden;
- de vergunninghouders zijn verantwoordelijk voor hun eigen / gehuurde kraam of verkoopwagen;
- de kramenzetter is verantwoordelijk voor de geplaatste kramen die niet verhuurd zijn die dag.

Om dit protocol uit te kunnen voeren zijn er een aantal voorwaarden waar aan voldaan moet worden:

- elk marktterrein is voorzien van voldoende ankerblokken of stormankers, zodat iedere ondernemer zijn of haar verkoopinrichting (kraam of wagen) goed kan verankeren.
- elke vergunninghouder / ondernemer is in het bezit van goedgekeurde stormbanden (spanbanden) en heeft deze altijd bij zich dan wel worden deze door de kramenzetter bij de kraam geleverd;
- de marktmeester is uiterlijk om 06.00 uur op het marktterrein aanwezig op dagen dat dit protocol in werking treedt;

- er zijn duidelijke afspraken met de kramenzetter over de beschikbaarheid van voldoende personeel op dagen dat het protocol van kracht is;
- met de kramenzetter worden afspraken gemaakt over het al dan niet aanbrengen van spanbanden of het opzetten van de kramen;
- de marktmeesters beschikken over een lijst met actuele contactgegevens van de marktkooplieden.

Wanneer kan het protocol toegepast worden?

Er zijn verschillende momenten waarop geconstateerd kan worden dat er sprake is van extreem weer en besloten kan worden het extreem weer protocol toe te passen. Voor iedere situatie wordt beschreven welke acties de marktmeester moet of kan ondernemen.

Voorafgaand aan de start van de markt

In de dagen voor de start van de markt zijn de weersverwachtingen en vooruitzichten zodanig dat toepassing van het stormprotocol voor de hand ligt. In deze situatie kan de marktmeester zich goed voorbereiden op uitvoering van het protocol.

Acties

Van de marktmeester wordt verwacht dat hij in ieder geval de volgende acties onderneemt in de dagen voorafgaand aan de markt:

- het volgen van weerberichten in de dagen voorafgaand aan de markt (standaard voor iedere markt).
- als de weerberichten aanleiding geven wordt bij MeteoConsult de specifieke weersvoorspelling voor Huizen opgevraagd.
- als de voorspellingen dusdanig zijn dat het extreem weer protocol in werking kan of moet treden overlegt de dienstdoende marktmeester met collega-marktmeesters of de leidinggevende over de preventieve acties.
- indien besloten wordt dat er spanbanden gebruikt moeten worden, deelt de marktmeester dit vooraf mee aan de kramenzetter.
- bij verwachte gladheid of sneeuwval contact gezocht met de diagnoseambtenaar van de gladheidbestrijding over (preventief) strooien van zout.
- de marktmeester informeert de vergunninghouders per email over de toepassing van het protocol op de marktdagen over het al dan niet mogen gebruiken van losse luifels en parasols op de marktdag.
- de marktmeester is uiterlijk om 06.00 uur aanwezig op het marktterrein (als het protocol (mogelijk) van toepassing is).
- alle ondernomen stappen worden vastgelegd in het logboek.

De ondernomen stappen worden vastgelegd in het logboek. Als de weersverwachtingen aanleiding geven om extra aandacht te besteden aan bepaalde locaties op de markt wordt dit ook in het logboek opgenomen. De toepassing van het protocol wordt besproken en geëvalueerd in het overleg tussen marktmeesters en de vertegenwoordigers van de ondernemers op de markt.

Kort voor of bij de start van de markt en tijdens de markt

De weersverwachtingen zijn niet altijd even helder. Het kan zijn dat er waarschuwingen voor harde wind of ijzel worden afgegeven maar dat niet zeker is of dit ook plaats zal vinden. In een dergelijke situatie is niet altijd vooraf in te schatten of het extreem weer protocol toegepast moet worden en welke maatregelen eventueel nodig zijn. Die inschatting zal ter plaatse en op het moment zelf genomen moeten worden. Op die momenten is het van belang dat de marktmeesters en andere betrokkenen extra alert zijn op eventuele veranderingen in het weer.

Acties

- de marktmeester is uiterlijk om 06.00 uur ter plaatse op het marktterrein.
- de marktmeester maakt een inschatting van de weerssituatie op locatie en vraagt de actuele weersverwachting voor de komende uren op bij MeteoConsult.
- als de actuele weerssituatie en/of de weersverwachtingen aanleiding geven tot het toepassen van het stormprotocol, overlegt de marktmeester met de ondernemers die lid zijn van de marktcommissie, de kramenzetter en de politie over de te nemen maatregelen.
- de marktmeester informeert alle ondernemers over de te nemen maatregelen.

- als er sprake is van gladheid door ijzel of sneeuw neemt de marktmeester contact op met de diagnoseambtenaar gladheidbestrijding om op het marktterrein zout te laten strooien.
- de marktmeester controleert of de afgekondigde maatregelen uitgevoerd worden.
- met een zekere regelmaat (ongeveer om de 2 uur) worden de actuele weersverwachtingen voor Huizen opgevraagd bij MeteoConsult.
- alle stappen worden vastgelegd in het logboek.

Ook in deze situatie geldt weer dat de toepassing van het protocol en alle daar uit volgende maatregelen besproken en geëvalueerd worden in het overleg tussen marktmeesters en de vertegenwoordigers van de ondernemers op de markt.

Mogelijke maatregelen

De volgende risicobeperkende maatregelen kunnen door uitgevoerd of opgelegd worden door de marktmeester:

- aanbrengen stormbanden
- niet opzetten van losse luifels en parasols
- preventief strooien van zout
- lege kramen zonder zeil laten opzetten en afbreken (of laten afbreken door kramenzetter) na de start van de markt
- bij voortijdig beëindigen van de markt
 - o ondernemers verplichten de zeilen op te rollen
 - o de kramenzetter verplichten aanwezig te zijn om de kramen direct af te breken
- afgelasten van de markt

Afgelasten van de markt

Het kan om diverse redenen noodzakelijk zijn om de markt af te gelasten. Dit kan uiteraard het weer zijn (zoals hiervoor beschreven) maar ook een plotselinge calamiteit die zich voor dit op of in de omgeving van het marktterrein. In al die situaties wordt, indien mogelijk, onderstaand stappenplan doorlopen

Op diverse momenten kan de conclusie getrokken worden dat het laten plaatsvinden of doorgaan van de markt niet langer verantwoord is, zowel voorafgaand aan als tijdens de markt. Dit is een ingrijpend beslissing voor zowel de ondernemers (inkomstenderving) als de gemeente (verantwoordelijk voor veiligheid ondernemers en bezoekers op markt). Om de zorgvuldigheid van de besluitvorming te verhogen is hieronder een stappenplan opgesteld wat in daarvoor gevolgd dient te worden. In dit stappenplan wordt onderscheid gemaakt tussen afgelasting op de dag voorafgaand aan de markt en afgelasting op de dag zelf, direct voorafgaand of tijdens de markt.

Vooraf (min. 1 dag):

- De dienstdoende marktmeester overlegt met collega-marktmeesters en de Teamleider Wijkbeheer en service over evt. afgelasting van de markt. Hierbij worden ook de marktvertegenwoordigers van de marktcommissie (telefonisch) en politie betrokken.
- De Teamleider Wijkbeheer en service of diens plaatsvervanger besluit tot afgelasting van de markt.
- De marktmeester informeert de marktkooplieden en de kramenzetter telefonisch én per email over de afgelasting.
- De Teamleider Wijkbeheer en service of diens plaatsvervanger informeert de afdeling Communicatie over de afgelasting. Die afdeling zorgt er voor dat de afgelasting op de website en in de social media van de gemeente vermeld wordt.

Op de dag zelf

- De dienstdoende marktmeester constateert op basis van de weersverwachtingen en de actuele weerssituatie dat afgelasting noodzakelijk is of kan zijn.
- De marktmeester houdt ruggespraak met de Teamleider Wijkbeheer en service of diens plaatsvervanger over evt. afgelasting.
- De Teamleider Wijkbeheer en service van de marktmeesters of een tweede marktmeester komt ter plaatse om de situatie in te schatten.
- De politie en de kramenzetter worden geïnformeerd over mogelijke beëindiging van de markt en komen beide ter plaatse.
- Er vindt overleg plaats met de marktvertegenwoordigers van de marktcommissie, de politie en de evt. kramenzetter over de afgelasting.
- De Teamleider Wijkbeheer en service of diens plaatsvervanger besluit tot directe afgelasting / beëindiging van de markt.
- De marktmeester informeert de ondernemers over de directe beëindiging van de markt en de ontruimingsprocedure.
- De marktmeester en de politie informeren de bezoekers van de markt en verzoeken deze het marktterrein te verlaten.
- De Teamleider Wijkbeheer en service of diens plaatsvervanger zorgt dat het college, de afdeling Communicatie en de hulpverleningsdiensten geïnformeerd worden over de afgelasting / voortijdige beëindiging van de markt.
- De vergunninghouders zorgen voor het veilig achterlaten van de kraam. De aanwijzingen van de marktmeester in deze moeten direct worden opgevolgd.
- Indien mogelijk wordt bij het afbreken van de markt de normale volgorde aangehouden. Als dat niet mogelijk is, wordt de ontruimingsprocedure gevolgd. De aanwezige marktmeesters (2 stuks) houden ieder toezicht op een deel van de markt om na te gaan of de ontruiming verloopt conform procedure.
- Alle ondernomen stappen worden vastgelegd in het logboek.

Ontruimingsplan

Als besloten wordt de markt voortijdig te beëindigen dan moet het terrein ook zo snel mogelijk veilig gemaakt worden en voor zover mogelijk ook leeg gemaakt c.q. ontruimd worden. Indien mogelijk wordt daarvoor de standaard volgorde, zoals deze geldt na afloop van de markt, gehanteerd. Als de situatie aanleiding geeft tot een directe en volledige ontruiming van het marktterrein wordt er een andere procedure toegepast. Die procedure is hieronder globaal beschreven. De detailinvulling voor die procedure is afhankelijk van de reden van ontruiming en wordt ter plaatse door de marktmeesters en de politie bepaald.

Na het besluit de markt te ontruimen informeert de marktmeester de vergunninghouders over de ontruiming. De vergunninghouders nemen de volgende stappen:

- De dekzeilen en alle andere aangebrachte zeilen worden direct van de kramen verwijderd en de kleppen van de verkoopwagens worden direct dichtgeklapt.
- Alle in werking zijnde apparatuur wordt direct uitgeschakeld.
- Alle gas- en elektra-aansluitingen worden door de vergunninghouders afgesloten en stekkers worden uit alle apparatuur verwijderd.
- De vergunninghouders pakken hun spullen zo snel mogelijk in maar houden de veiligheid daarbij in het oog. Het is niet de bedoeling dat er chaos ontstaat, vluchtwegen belemmert worden of de calamiteitenroute geblokkeerd wordt.
- De aanwijzingen van de marktmeesters en politie in verband met het verlaten van het terrein worden gevolgd.
- Een vergunninghouder die een kraam huurt of eigen materiaal meeneemt mag de standplaats pas verlaten als de kraam veilig achter gelaten kan worden. Dit kan inhouden dat de gehele kraam plat op de grond gelegd moet worden.
- Voor de zaterdagmarkt geldt dat de kramen of verkoopwagens op de standplaatsen 28, 29, 30, 31 en 32 als laatste de markt mogen verlaten. Deze kramen staan langs een belangrijke calamiteitenroute welke altijd vrij moet blijven.
- De marktmeester bepaalt de volgorde waarin de kramen afgebroken mogen worden.
- De kramenzetter mag het marktterrein pas betreden als de marktmeester hier toestemming voor heeft gegeven.

Ontruimingsroutes

Afhankelijk van de reden van ontruiming en eventueel de locatie van de calamiteit zijn er diverse ontruimingsroutes. Bij een ontruiming in verband met een calamiteit zal de ontruiming plaats vinden vanaf de zijde waar de calamiteit zich voordoet. De marktmeester en de politie bepalen de volgorde van ontruiming en geven aan via welke route de vergunninghouder het terrein moet verlaten. De routes waarover de vergunninghouders de markt kunnen verlaten zijn:

- Kerkstraat richting Plein 2000
- Kerkstraat richting Bernhardplein
- Lindenstraat richting Tuinstraat.

De Achterbaan, Voorbaan en Raadhuisstraat moeten altijd vrij blijven en mogen niet gebruikt worden tijdens een ontruiming.

Bijlage 1*Schaal van Beaufort*

kracht	benaming KNMI	snelheid in km/h	snelheid in m/s	uitwerking boven land en bij mens
0	stil	0 – 1	0 – 0,2	rook stijgt recht of bijna recht omhoog
1	zwak	1 – 5	0,3 – 1,5	windrichting goed af te leiden uit rookpluimen
2	zwak	6 – 11	1,6 – 3,3	wind voelbaar in gezicht, weerhanen tonen nu de juiste richting, blad ritselt
3	matig	12 – 19	3,4 – 5,4	opwaaiend stof, vlaggen wapperen, spinnen lopen niet meer
4	matig	20 – 28	5,5 – 7,9	papier waait op, haar raakt verward, geen last van muggen meer
5	vrij krachtig	29 – 38	8,0 – 10,7	bladeren van bomen ruisen, gekuifde golven op meren en kanalen, vuilnisbakken waaien om
6	krachtig	39 – 49	10,8 – 13,8	problemen met paraplu's en hoeden waaien af
7	hard	50 – 61	13,9 – 17,1	het is lastig tegen de wind in te lopen of te fietsen
8	stormachtig	62 – 74	17,2 – 20,7	twijgen breken van bomen, voortbewegen zeer moeilijk
9	storm	75 – 88	20,8 – 24,4	schoorsteenkappen en dakpannen waaien weg, kinderen waaien om, takken breken af, alleen zwaluwen en eenden vliegen nog
10	zware storm	89 – 102	24,5 – 28,4	grote schade aan gebouwen, volwassen waaien om, bomen raken ontworteld, vogels blijven aan de grond
11	zeer zware storm / orkaanachtig	103 – 117	28,5 – 32,6	grote schade aan bossen
12	orkaan	> 117	> 32,7	verwoesting

Logboek extreem weer

Markt: _____

Datum: _____

Meetgegevens / weerssituatie

[illegible]

Afstemmingsoverzicht

Organisatie	Naam vertegenwoordiger	Opmerkingen
Marktmeester		
Marktmeester		
Teamleider		
Marktcommissie		
Marktcommissie		
Politie		
Politie		
Kramenzetter		
Brandweer		

Conclusies overleg

Afspraken, algemene opmerkingen & aandachtspunten

